

Ніби вона з подружками – біля сільського ставка. Аж дивиться, через кладку парубок іде – високий, ставний, посміхається саме до неї, в руках півмісяць тримає срібний і кличе до себе. Вона кинулася на кладку, підбігла до хлопця, а він на неї дивиться і нічого не говорить, а лише півмісяць протягує. І раптом її кинуло в холодний піт: Господи, обличчя парубка так на Василеве схоже, і посмішка та ж, і чуб кучерявий! Пригадує, як мамі сон розповіла, а вона вислухала і якось пророче сказала: «Ото запам'ятай, бо заміж за нього підеш». І треба ж тобі, з дівочого сну прийшов Василь, а мама як у воду дивилась...

– Ото, Владочко, і пішла я заміж за нього, святки закінчилися, скромне весілля відгуляли, – продовжила свою розповідь тітка Ганна. – Та війна проклята щастя наше затьмарила. Пішов Василь на фронт, а я із двома дітками залишилася. Нікуди з району не виїжджала, тут, в окупації, і чекала на нього. Він, слава Богу, повернувся живий додому, хоч і інвалід. Та яка різниця – мій, без руки, з потрошеною ногою, але мій. Ось так і живемо. Уже й онуків діждалися. Ванечка – меншого сина хлопчик, невісточка на роботі, а я за няньку. А це прихворіло дитя. То я з ним і в лікарню...

Співрозмовниця замовкла. У віконну шибку стукнула завірюха, а я з гірким присмаком у душі нари-

кала на хворобу, яка так не вчасно поселила мене в лікарняну палату.

– Ой, Владо, а сьогодні ж 6 січня, Святвечір, дівчатам ворожити треба, – спом'янулася тітка Ганна. – Я ось тобі допоможу, а ти загадай бажання.

Увечері ми набрали води в баночку, поклали на неї дві палички та й полягали спати. Чи то під впливом розповіді сусідки по палаті, чи так воно і мало бути, – вві сні побачила я хлопця, обличчя не запам'ятала, а ось коричневе пальто і жовтий шарф закарбувався так, ніби наяву...

Минуло два роки. І ось зовсім випадкова зустріч із юнаком, який приїхав у Хорол із сусіднього району, мало не збила мене з ніг: коричневе пальто, жовтий шарф, чистої води зі сну парубок! Через два місяці після першої нашої зустрічі одружились...

Ось так ми ворожили, як дівчатами були. Можливо, це й випадковий збіг, але тепер, на схилі літ, я впевнена, що нічого випадкового в нашому житті не буває.

І ніч різдвяна, і дівоче ворожіння, і взагалі весь цикл новорічно-різдвяних свят для нас, людей солідного віку, – запаморочлива згадка про молодість, а молодим – хай їм присняться хороші принци на білих конях, що повежуть їх у незвіданий шлях, де здійсняться мрії і побажання, шлях, який так і називається, – ЖИТТЯ.

Тетяна Горицвіт

З ВИСТАВОК І МАЙСТЕРЕНЬ: ВИБРАНІ МИСТЕЦЬКІ ВРАЖЕННЯ

Свобода – шкіц ґрунтовної розвідки

*За картиною «Свобода»
Миколи Підгорного*

Свобода – як ріка, у яку не можна вступити двічі. Щоразу відчуття свободи інше. Оновлення так само

притаманне природі свободи, як мінливість питома натурі річки.

Свобода – ніби надсучасне суперпружне покриття: дає можливість відштовхнутися від усього, що заважає й утримує. Підстрибуй, і можеш стати ра-

дісною дитиною, яка, пружинячи на батуті, пізнає, як узаємодіє її маленьке тільце з великими, потужними й невідворотними силами Всесвіту, або паяцем, котрий тішить публіку перекиданнями через голову і перевертанням прописних істин та відкиданням суворих правил, чи гімнастом, який досягнув олімпійської вершини, а то його, що вислизнув із грубого світу й левітує в медитації в тонкій матерії поміж усіма можливими матеріальними світами.

Свобода схожа на ретельно забетоновану *злітну смугу* – на ній можна легко розігнатися і злетіти, водночас вона надає майже стовідсоткову гарантію розбитися тому, хто впаде.

Свобода – це невизначеність. Жага осені, застиглість зими. Розхристаність і скутість. Вибір позиції поміж знайденим і втраченим.

Свобода – це протяжність.

Свобода – це приналежність і окремість.

Свобода – це те, що розміщене в рамі і знаходиться поза рамками.

Свобода – ілюзія, випробування, принада.

Свобода – (не) тільки назва...

Із життя жовтого трамвайчика

За картиною «Церква Святої Анни»
Віктора Володька

Коли рано-вранці трамвайчик розпочинає свій маршрут, у церкві ще нікого немає, крім сторожа. Виїжджаючи з-за рогу, трамвайчик пригальмовує, щоб оксамитова темрява, яка м'якою запоною оповивала церкву, даючи їй можливість спокійно спати, устигла перейти через колії і заховатися до наступної ночі у скверіку неподалік. Потім трамвайчик дзеленчить «доброго ранку!» церкві, й та розкриває свої очиці-вікна, пробуджуючись до нового дня. Далі трамвайчик розганяється і біжить від зупинки до зупинки.

Коли він заходить на друге коло, біля церкви вже припаркований старенький зелений автомобіль – то приїхав пастир. Священик відчиняє невисокі двері, переступає поріг. Спершу розмовляє зі сторожем, який, як завжди, скаржиться на свої ревматизм та астму, на онуків, що рідко його навідують, на нових сусідів, що занадто голосно сваряться чи не кожен божий день. Вислухавши старенького, пастир проходить до церкви й зосереджується на проповіді, яку незабаром читатиме пастві. Тим часом трамвайчик на ходу дзеленчить «привіт!» своєму старому другові автомобілю і квапиться до наступної зупинки: у цей час багато людей на нього чекають, щоб скористатися його послугами у своїх справах.

За третім заходом трамвайчик привозить до церкви багато прихожан. Поки вони повиходять, він обертається, щоб погомоніти зі своїм чотириколісним другом.

– Як справи?

– Помаленьку.

– Чекаєш?

– Чекаю. А ти як?

– Дякувати Богові, бігаю.

– Гарного тобі дня.

– І тобі.

Проходячи звичний маршрут учетверте, уп'яте і вшосте, трамвайчик сумлінно виконує свої обов'язки. Устигає ще кількома словами перекинутися із приятелем, що віддано дожидається пастиря.

– На великій площі міняють бруківку.

– Дітлахи щоразу так поспішають до школи, що зовсім не дивляться на дорогу, коли біжать.

– Дерев у скверіку шелестіли, що весь наступний тиждень сильно дощитиме.

Розпочинаючи сьоме коло, трамвайчик турботливо пропускає темряву, яка виходить зі своєї схованки у сквері та прямує колисати церкву. Трамвайчик готується продзеленчати «на добраніч» своєму другові, бо саме тоді, коли він проїжджає повз церкву, пастир щільно зачинає за собою двері та прямує до автомобіля.

Заїхавши в депо, трамвайчик не одразу вкладається спати, бо його дожидається голуб. Голуб раніше мешкав у сквері й любив назирати, як оксамитова темрява згортається у своїй схованці в невидимий сувій. Однак відколи постарішав, він перебрався на горище трамвайного депо. Щовечора трамвайчик привозить йому попоїсти крихти, які розкидають у його салоні діти, коли наспіх тамують голод після шкільних занять. Трамвайчик прочиняє двері, і голуб залітає досередини. Птах удячно воркоче, трамвайчик починає дрімати.

А десь далеко-далеко-далеко звідси астроном, спостерігаючи в телескоп, занотовує закономірності, які помічає. Із відстані сотень тисяч світлових років